

stændig Frihed i alle Henseender, og at der ikke maa være noget som helst Baand eller nogen som helst Hindring for, at denne Frihed kan udfolde sig, selv naar den udfolder sig paa rent anarkistisk Maade. Dette er i Virkeligheden de to Partiers Standpunkt her. I disse Dage finder der en meget stor Forhandling Sted i det norske Storting netop om det samme Spørgsmaal, idet man ogsaa der behandler en Trustlov, og naar man læser de Udtalelser, som den norske Minister, der er Venstremand, fremsætter om dette Spørgsmaal, maa man jo sige: Hvilken Afrund er der ikke mellem Venstrepartiet i Norge og Venstrepartiet her i Danmark! De Udtalelser, som fremsættes af den norske Venstreminister, er af den Beskaffenhed, at en Socialdemokrat meget godt kan underskrive dem, hvorimod de Udtalelser, som fremsættes vedrørende hele dette Spørgsmaal af Venstres Ordfører i denne Sal, er af en helt anden Beskaffenhed.

I det hele taget er den Stilling, de to Partier, der staar til højre, indtager overfor mangfoldige Spørgsmaal paa det økonomiske Omraade, saare mærkelig og præget af Konservatisme. Jeg vil blot pege paa, at i disse Dage, hvor 80 000 Mennesker gaar arbejdsløse, og hvor 20 000 Hustruer hver Dag har den største Bekymring for, hvorledes de skal skaffe Føden til sig selv og deres Børn, ser man, at de Medborgere, som har en Indtægt af 50 000 Kr. og derover, samles til et stort Møde her i København, og jeg har aldrig nogen Sinde hørt en saadan Jammer som den, der udstraalede fra dette Møde, over de ulykkelige, fortvivlede Forhold, hvorunder disse stakkels Mennesker levede. Det er karakteristisk for Tankegangen og den Aand, der besjæler Overklassen her i Landet, at et saadant Møde kan finde Sted i samme Øjeblik, som der er en saa stor Arbejdsløshed og Elendighed mellem Smaafolk.

Hvad nu det foreliggende Lovforslag angaar, har jeg, som sagt, tidligere udtalt mig om det, og jeg kan slutte mig fuldt ud til de Udtalelser, der blev fremsat af den højtærede Erhvervsminister for et Øjeblik siden om vor Villighed til at forhandle om det, selv om jeg for min Part maa sige, at dette Forslag langtfra er vidtgaende; det er jo meget forsigtigt affattet i alle Henseender. Jeg synes, at Paragrafferne 1 og 2 er de bedste, hvorimod Svagheden i Lovforslaget nærmest findes i § 5, idet det efter min Opfattelse er forbundet med megen Omstændelighed, for der i det hele taget kan ske noget efter dette Lovforslag. Selv naar det er konstateret, at et eller flere Selskaber benytter deres Monopolstilling til at

udbytte Befolkningen her i Landet, maa man gaa ad lange og trange Veje, før man vil kunne komme dette til Livs efter Forslaget. Jeg kunde derfor selvfølgelig ønske dette Forslag skærpet paa mange forskellige Omraader. Men jeg er, ligesom den højtærede Erhvervsminister, villig til at forhandle, og det er mit Haab, at der i alle Tilfælde her i Tinget vil findes et Flertal for Gennemførelsen af dette Forslag. For saa vidt kan jeg altsaa anbefale Forslaget til hurtig og velvillig Overvejelse, men jeg vil dog gerne pointere, at efter min Mening maa man før eller senere komme til betydeligt skrappe Bestemmelser, for saa vidt som man vil have fuld Sundhed ind i Erhvervslivet, og jeg maa som min principielle Opfattelse hævde, at naar store Virksomheder er naaet frem til en saadan Magtstilling, at de kan danne Truste og kartelagtige Sammenslutninger, som behersker Markedet og bestemmer Priserne, vil Statens Overtagelse af disse Virksomheder i mangfoldige Tilfælde være ønskelig.

Jeg skal ikke i Dag komme dybt ind paa dette Spørgsmaal, idet jeg ligesom den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Rode) ønsker at afvente en Tale, som er blevet bebudet af det konservative Parti om denne Sag, men jeg vil dog sige, at efter min Formening vilde det have været en stor Fordel for det danske Samfund, om man i 1911 havde fulgt Socialdemokratiet og inddraget en Virksomhed som f. Eks. De Danske Sukkerfabrikker under det offentlige. Siden den Tid har denne monopolagtige Virksomhed jo afkastet mange, mange Millioner til private Mennesker og givet Dividender op til 20 pCt. Jeg kan ikke finde noget fornuftigt Forsvar for, at en lille Kreds af Mennesker paa Konto af, at de har Penge og derved er i Besiddelse af Midler til at erhverve Aktierne i De Danske Sukkerfabrikker, har en Eneret paa at faa 20 pCt.'s Udbytte udbetalt af den danske Befolkning paa Sukkerforbruget. Hvorledes vil man forsvare, at denne lille Kreds af Mennesker har denne Eneret, dette Monopol? Hvilke Retfærdighedsgrunde kan anføres derfor? Jeg finder aldeles ingen. Jeg skal anerkende, at dette Selskab som saa mange andre efterhaanden har faaet en monsterværdig Ledelse, og at de, der leder det, fortjener en passende Løn for det Arbejde, de udfører, men det forekommer mig, at det er ganske uretfærdigt, at de, som ikke har ydet noget som helst andet end at sætte deres Penge i en saadan Virksomhed, derfor vedblivende skal have Krav paa, at det danske Samfund afleverer 20 pCt.'s Udbytte til dem.